

รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์)

รหัสวิชา ศ๒๓๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ลีลาสื่อสารผ่านการแสดง

เรื่อง วางแผนจัดการแสดง

ครูผู้สอน ครูโชติกา สมพงษ์

‘รำเดินกำรำเคียว

โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ณ หอประชุมโรงเรียน
วันที่ ... เวลา ...

ขอเชิญชวนอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย
ผ่านการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน “รำเดินกำรำเคียว

การแสดงยด
เดินกำ ~ กำรำเคียว

ร่วมสืบสาน
ศิลป์ไทย

เครื่องแต่งกาย
พื้นบ้านในการแสดง

+ รำเดินกำรำเคียว เป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านของ
ภาคกลาง แสดงเล่าทำรำที่พลีไหว แสดงถึงความสามัคคี
และวิถีชีวิตเกษตรกรรม ขอเชิญทุกท่านมาร่วมเป็นส่วนหนึ่ง

<https://youtu.be/NFDbr&gHave?si=Plotzonab&=miT>

การ์ดเชิญ

นักเรียนคิดว่าการทำงานการ์ดเชิญ
เกี่ยวข้องกับอะไรกับการจัดการแสดง

การวางแผนจัดการแสดง

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายขั้นตอนการวางแผนการจัดการแสดง
๒. เขียนแผนการจัดการแสดง
(ตารางการฝึกซ้อม นัดหมายวันที่นำเสนอการแสดง)

ทบทวน

ภาษาทำนาฏศิลป์

การนำท่าทางและสีหน้าที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น คำพูด กิริยา
อาการ อารมณ์ ความรู้สึก มาปฏิบัติ เป็นท่าทางนาฏศิลป์ไทยที่มีความหมาย
แทนคำพูดให้สอดคล้องกับจังหวะเพลงและการขับร้อง ที่มาของภาษาท่าที่ใช้
ในการแสดงนาฏศิลป์ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑. ภาษาท่าที่มาจากธรรมชาติ
๒. ภาษาท่าที่มาจากการประดิษฐ์โดยตรง

ภาษาท่าที่ใช้แทนคำพูด

เช่น เรา เธอ ท่าน ปฏิเสธ เรียก ไป ที่นั่น ที่นี่ เจริญรุ่งเรือง สวยงาม

ท่าตัวเรา

ท่าท่าน

ท่าปฏิเสธ

ภาษาท่าที่ใช้แทนคำกริยาอาการ

เช่น ทำยืน ทำเดิน ทำนั่ง ทำนอน

ทำเดิน

ทำยืน

ทำนั่ง

ภาษาท่าที่ใช้แสดงอารมณ์ความรู้สึก

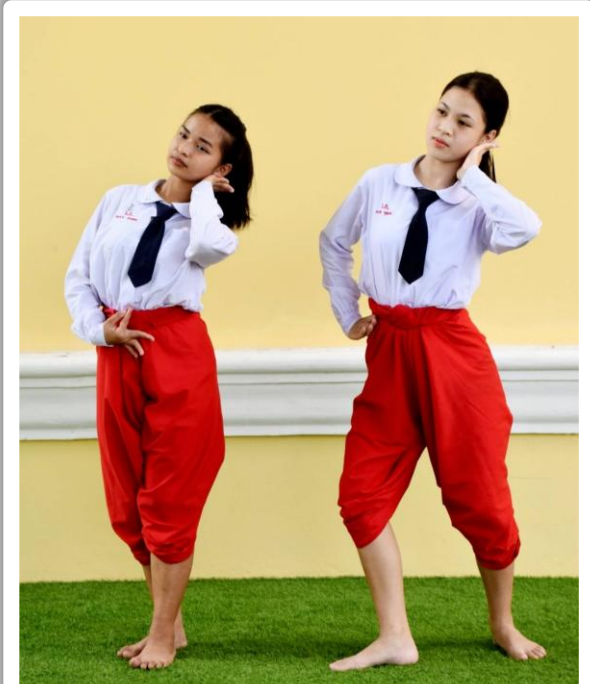
เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธ เศร้าโศก อาย รัก

ทำยิ้ม

ทำรัก

ทำโกรธ

ภาษาท่าที่เลียนแบบท่าทางของสัตว์

เช่น นก ม้า ไก่ ลิง ปลา กวาง

ทำนก

ทำม้า

ทำไก่

คำถาม

นักเรียนคิดว่าการวางแผนในการจัดการแสดงมีความสำคัญหรือไม่
เพราะเหตุใดต้องมีการวางแผนในการจัดการแสดง

องค์ประกอบในการสร้างงานนาฏศิลป์ และศิลปะการแสดง

ในการจัดการแสดงด้านนาฏศิลป์และศิลปะการแสดงครั้งหนึ่ง ๆ นั้น
จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วน คือ

๑. นักแสดง ถือว่าเป็น “สื่อกลาง” ระหว่างนักแสดงหรือผู้สร้างงานกับ
ผู้ชมคนดู ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด

๒. บท หรือ เรื่องราว แนวคิด ที่กำหนดวิธีการแสดงของนักแสดง เช่น
บทละครภาพยนตร์ แนวคิดในการเต้นรำ เป็นต้น

๓. การแสดง ถือว่าเป็น “ตัวงาน” หรือ “ผลผลิต” จากการสร้างงาน
นำเสนอออกมาในรูปแบบของการเต้นรำ รำ แสดงละคร ฯลฯ

๔. ผู้ชม คือ ผู้เสพผลงานนาฏศิลป์และศิลปะการแสดงที่ได้จัดสร้างขึ้น
และเป็นผู้ประเมินคุณค่าความงามและสุนทรียะของการแสดงต่าง ๆ นั้น

๕. ฝ่ายงานต่าง ๆ เช่น ผู้กำกับการแสดง ผู้กำกับเวที ผู้กำกับฝ่ายศิลป์
ทีมงานฝ่ายฉากอุปกรณ์ประกอบการแสดง เครื่องแต่งกาย แต่งหน้า ทำผม
ฝ่ายดนตรี แสง เสียง และฝ่ายเทคนิคพิเศษต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่เป็น
ส่วนของสหศิลปะอื่น ๆ คือ ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ ที่มาช่วยประกอบการแสดงทั้งสิ้น

องค์ประกอบทั้ง ๕ ประการนี้ อาจมีครบถ้วนทั้งห้าประการหรือไม่
ครบถ้วนก็ได้ แต่อย่างน้อยที่สุด ในการแสดงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมี

๑. นักแสดง

๒. บทหรือเรื่องราวหรือแนวคิดการแสดง

๓. ผู้ชมคนดู ไม่เช่นนั้น จะไม่ถือว่าได้มีการแสดงที่สมบูรณ์แล้ว

ขั้นตอนการดำเนินการจัดการแสดง

๑. แบ่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ออกเป็น

- ฝ่ายอำนวยการแสดง
- ฝ่ายจัดการแสดง
- ฝ่ายธุรการ

๑.๑ ฝ่ายอำนวยการแสดง มีหน้าที่กำหนดนโยบาย กำหนดแนวคิด จัดหางบประมาณและทีมงาน ตัดสินใจเรื่องสำคัญต่าง ๆ แบ่งออกเป็น ๒ ตำแหน่ง ได้แก่

๑) ผู้อำนวยการแสดง หรือผู้อำนวยการสร้าง (หากเป็นละครโรงเรียน คือ ผู้อำนวยการแสดง)

๒) ผู้ช่วยผู้อำนวยการแสดง ทำหน้าที่ประสานงานระหว่าง ผู้อำนวยการแสดงกับผู้ร่วมงานฝ่ายต่าง ๆ

๑.๒ ฝ่ายการแสดง แบ่งออกเป็น ๕ ตำแหน่ง ได้แก่

- **ผู้กำกับการแสดง** ทำหน้าที่ควบคุมทิศทางและรูปแบบของการแสดง เช่น เลือกบทละครกำหนดวันซ้อม ประสานกับผู้กำกับเวทีผู้กำกับฝ่ายศิลป์
- **ผู้กำกับเวที** ทำหน้าที่ช่วยผู้กำกับการแสดงควบคุมการฝึกซ้อมและประสานกับฝ่ายเทคนิค เช่น เตรียมสถานที่ อุปกรณ์การแสดง ควบคุมบทระหว่างซ้อม ปลอ่ยตัวผู้แสดง
- **ผู้เขียนบท** ทำหน้าที่เตรียมบทละครที่จะนำไปจัด

- นักแสดง หรือผู้แสดง รับบทเป็นตัวละครที่สื่อสารความรู้สึก อารมณ์ กับผู้ชม คือ ผู้แสดงนำผู้แสดงรอง ผู้แสดงประกอบ
- ผู้ออกแบบศิลป์ ทำหน้าที่ออกแบบฉาก เครื่องแต่งกาย แต่งหน้า ออกแบบเสียง

๑.๓ ฝ่ายสนับสนุนการแสดง (ธุรการ) ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเงิน การประชาสัมพันธ์ จำหน่ายบัตร ทำสูจิบัตร สวัสดิการ สถานที่

๒. คัดเลือกผู้แสดง ให้มีความสอดคล้องกับบทบาทของตัวละครนั้น ๆ
และถ้าเป็นการแสดงประเภทรำ ละคร ระบำ ฟ้อน เซิ้ง ควรเลือกผู้แสดงที่มีรูปร่าง
ลักษณะใกล้เคียงกัน เพื่อความสมดุลในการแสดง

๓. เรียกประชุมเพื่อมอบหมายงาน ให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ เช่น

- มอบหมายเรื่องค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้กับเจ้าหน้าที่เหรัญญิก
- มอบหมายการจัดทำฉากให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิค เป็นต้น

๔. จัดการประชุมติดตามผลการทำงาน ของแต่ละฝ่าย ซึ่งหัวหน้า
จะเป็นผู้รายงานความคืบหน้า อุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ให้ผู้กำกับ
การแสดงและหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ รับรู้ และร่วมกันหาแนวทางแก้ไข

๕. ฝึกซ้อมการแสดง มีการกำหนดการซ้อมย่อยและซ้อมใหญ่

๖. จัดการแสดงจริง เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากที่สุด
เพราะทุกฝ่ายจะต้องทำหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ

๗. การสรุปและประเมินผลการแสดง เป็นขั้นตอน

สุดท้ายที่ทุกฝ่ายจะประชุมสรุปร่วมกันและประเมินผลการจัดการแสดงและนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นในการจัดการแสดงในครั้งต่อไป

ประโยชน์และคุณค่าของการแสดง

ช่วยให้ผู้แสดงมีความกล้าแสดงออก

รู้จักการวิเคราะห์ วิเคราะห์การแสดงอย่างมีเหตุผล

สามารถนำไปบูรณาการเข้ากับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้

เป็นการช่วยอนุรักษ์และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมของชาติ

ประโยชน์และคุณค่าของการแสดง

ทำให้เกิดความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน

เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการคิดประดิษฐ์ชุดการแสดง

เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ช่วยผ่อนคลายความเครียดทำให้เกิดความสนุกสนาน

เพลิดเพลิน

กิจกรรม (ดำเนินการวางแผน)

นักเรียนต้องร่วมกันทำทั้งห้อง โดยครูจะให้นักเรียนร่วมกันจัดการ
แสดงต้นกำรำเคียว โดยต้องมีคนแสดง ๑๒ คน ฝ่ายพ่อเพลง ๖ คน
ฝ่ายแม่เพลง ๖ คน และต้องทำการ์ดเชิญแขกเข้ามาชมการแสดง
ในครั้งนี้ด้วย ดังนั้น นักเรียนต้องดูว่าเราจะจัดการแสดง
ตรงสถานที่ไหน จัดสถานที่อย่างไรด้วย

[illegible]

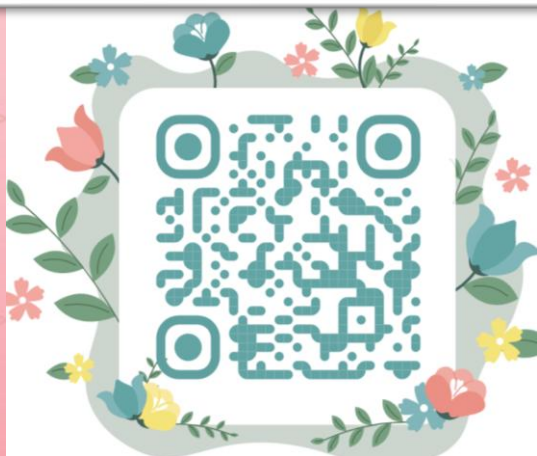
สรุป

เรียงลำดับขั้นตอนในการจัดการแสดง

- ๖ จัดการแสดงจริง
- ๕ ฝึกซ้อมการแสดง
- ๑ แบ่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
- ๒ คัดเลือกผู้แสดง
- ๔ จัดการประชุมติดตามผลการทำงานของแต่ละฝ่าย
- ๗ การสรุปและประเมินผลการแสดง
- ๓ เรียกประชุมเพื่อมอบหมายงานให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ

ตัวอย่างการ์ดเชิญ

ตัวอย่างด้านหน้าการ์ดเชิญ

บทเรียนครั้งต่อไป

ฝึกซ้อมการแสดง

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ศิลปะ (นาฏศิลป์) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วางแผนการจัดการแสดง
๒. ใบความรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ความสำคัญของการทำการ์ดเชิญ และลักษณะการ์ดเชิญที่ดี
๓. ใบงานที่ ๑๔ เรื่อง วางแผนการจัดการแสดง
๔. อุปกรณ์ประดิษฐ์การ์ดเชิญ

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ศิลปะ (นาฏศิลป์) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

